

Populärvetenskaplig sammanfattning:

Nationellt organiserad hälsokontroll och hälsovård för mjölkcor 2017

ur anslaget 1:5 anslagspost 2

Inom området **forskning och utveckling** har vi under 2017 haft en rad samarbeten med framför allt SLU och SVA i doktorandprojekt, forskningsprojekt, utvecklingsprojekt och studentprojekt. Växa Sveriges Djurhälsas roll har varit att förmedla frågeställningar från fältet, bistå med fertilitets- och djursjukdata m m från kodatabasen. Våra forskningsmeriterade personer har haft handledarroller, forskarroller, bevakat branschens intressen i forskningsämnet och, inte minst viktigt, förmedlat resultat till branschens aktörer. Under året har vi också bidragit med ett stort antal **artiklar och notiser** om djurhälsa och djurvälstånd i tidningen Husdjur, vilken når de allra flesta av våra mjölkbönder.

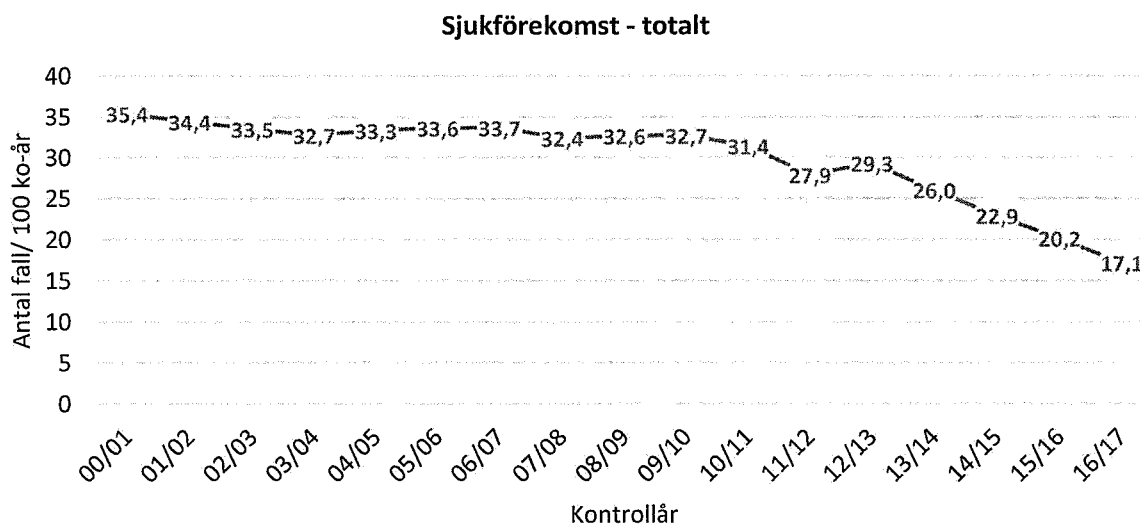
Vi har under 2017 utbildat ytterligare 23 veterinärer i **Hälsopaket Mjök (HPM)**, en metod för ett strategiskt förebyggande djurhälsoarbete. Totalt har nu 142 veterinärer genomgått denna utbildning. Under året har det också genomförts ett seminarium och erfaträffar för de veterinärer som är verksamma inom nätverket för HPM-utbildade veterinärer. Vid dessa tillfällen deltar veterinärer från husdjursföreningar, distriktsveterinärer och privatpraktiserande veterinärer med stordjurspraktik.

I maj genomförde vi en **djurhälsokonferens** i mindre format med tema Juverhälsa och laktation. Vi fick många intressanta rapporter om pågående och nyligen genomförd forskning på både SVA och SLU och vi hade även förmånen att ha med en engelsk forskare från The Dairy group i Storbritannien.

Utbildning/kalibrering av **Fråga kon**-bedömare har genomförts under 2017. Fråga kon är en tjänst där kalibrerade djurbedömare mäter djurvälstånden på plats i mjölkbesättningen. I tjänsten förmedlas också råd för hur djurvälstånden kan förbättras.

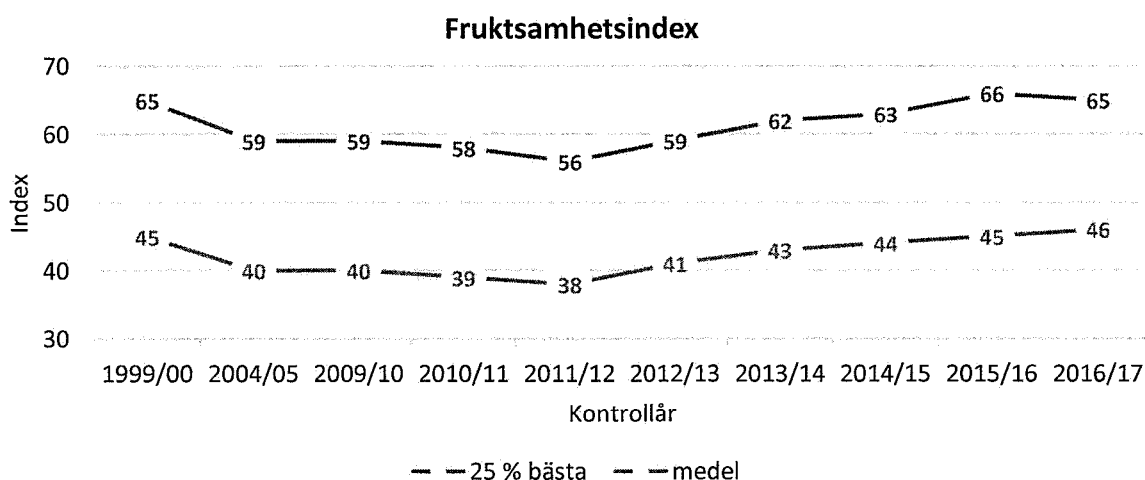
Ett annat av våra djurvälståndsverktyg, **Signaler Djurvälstånd**, har under året vidareutvecklats så att man nu även kan se historik. Det har dessutom lagts till ekonomisk vikt för klövsjukdomar rapporterade av klövvårdare.

Hälsokontrollen har utgjorts av en epidemiologisk utvärdering av djursjuk-, produktions- och fertilitetsdata som har genererats från Växa Sveriges insamlade kodatabas. Vi kan glädja oss åt ett bibehållet eller till och med förbättrat djurhälsoäge. Detta trots den ständigt pågående strukturomvandlingen med allt större besättningar. Djurhälsovård utgör en betydande samhällsnytta då friska djur och låg och kontrollerad antibiotikaanvändning är viktiga delar för djurskydd, smittskydd, livsmedelssäkerhet och folkhälsa. Den totala sjukligheten var 17,1 fall per 100-koår att jämföra med 35,4 kokontrollåret 2001 (se Figur 1).

Figur 1. Total sjukdomsincidens för kor anslutna till Kokontroll/Härstamningskontroll. Beräkningen av incidensen baseras huvudsakligen på veterinärernas rapportering av sjukdomsfall. Kontrollåren 2000/01 till 2016/17.

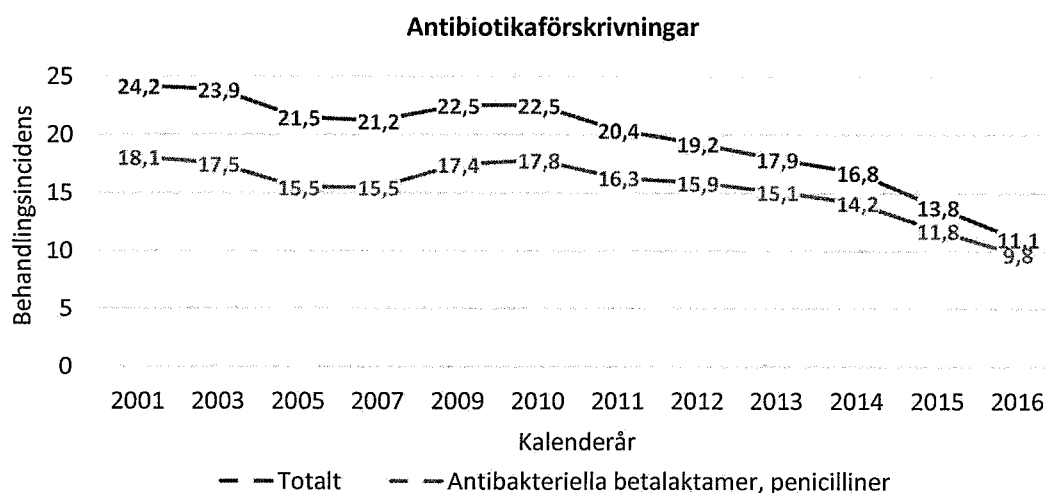
Fruksamhetsindexet har ökat något från föregående år då det var tillbaka på samma nivå som kokontrollåret år 2000, efter att en rad år sjunkit med lägsta värdet 2012 då det var 38 (Figur 2). I en internationell jämförelse håller fruktsamheten en fortsatt hög nivå hos nötkreatur i Sverige tack vare goda avels-, utfodrings- och skötselinsatser.

Figur 2. Förändring i fruktsamhet mätt i fruktsamhetsindex från kontrollåren 1999/00 till 2016/17 i landet i genomsnitt (undre linjen) och gräns för de 25 % bästa besättningarna (övre linjen).

Den positiva trenden med en ökande andel penicillinbehandlingar vid behandling av mastit som setts under 2000-talet (80 % 2001) har planat ut det senaste året och ligger nu runt 90 %. För klövsjukdomar fortsätter däremot andelen penicillin att öka och utgjorde 88 % av förskrivningarna. Den allt högre andelen förskrivning av det smalspektriga penicillin visar på ett generellt bra

resistensläge och är också bra då smalspektrig antibiotika är mindre resistensdrivande. Den allt lägre totala sjukdomsförekomsten innebär också att den totala användningen av antibiotika fortsätter att sjunka (Figur 3).

Figur 3. Behandlingsincidens (antal förskrivningar per 100 ko-år) totalt och andel antibakteriella betalaktamer, penicilliner år 2001- 2016 till kor, för besättningar anslutna till kokontrollen.

Slutsatser för Hälsokontrollerna av mjölkboskap 2017 visar på ett stabilt läge och i delar förbättringar för sjukdomsförekomst, fertilitet och antibiotikaanvändning. Växa Sverige slutförde under 2017 en ny utvärdering av djursjukdata. Valideringsrapporten pekar tyvärr på ett antal svagheter i de data som ligger till grund för sjukdomsförekomsten.

Djurhälsovården har fortsatt att utvecklas och verktygen för att bedriva djurhälsovård har förfinats. Lantbrukare, rådgivare och veterinärer har fått kompetensförsörjning i djurhälsovård.

En mer fullständig redogörelse samt statistik finns att läsa i *Redogörelse för husdjursorganisationens djurhälsovård* som finns på Växa Sveriges hemsida. :

<https://www.vxa.se/fakta/styrning-och-rutiner/mer-om-mjolk/>